gemeente Eersel
kempisch wonen in een wereldregio

Raadsvoorstel

Raad d.d.	2 juli 2024	**Portefeuillehouder**	EBE
Commissie d.d.	18 juni 2024	**Opsteller**	mheu01
B&W d.d.	28 mei 2024	**Zaaknr.**	

Onderwerp

Vaststelling Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2024-2038 gemeente Eersel (vaststelling van de ... begrotingswijziging 2024)

Voorstel

De raad voor te stellen:

1. a. Met de vaststelling van het IHP 2024-2038 uitvoering te geven aan realisering van de voor de periode 2024 tot en met 2027 opgenomen voorzieningen inclusief de hierbij behorende investeringen zoals opgenomen in hoofdstuk 6.
   b. Het IHP 2024-2038 vast te stellen en hetgeen, met de bereikte overeenstemming met de schoolbesturen, inhoudt dat:
      - Tussen gemeente en schoolbesturen in afwijking van de “Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Eersel 2015” bindende afspraken zijn gemaakt over de uitvoering en realisering van de in de periode 2024 tot en met 2027 in het IHP 2024-2038 opgenomen voorzieningen inclusief de hierbij behorende investeringsbedragen.
      - De schoolbesturen derhalve in deze periode geen verzoeken om huisvesting zullen indienen op grond van de “Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Eersel 2015” behoudens calamiteiten (bv. niet voorziene extreme toename van het aantal leerlingen) en voorzieningen die op grond van nieuwe wet- en regelgeving in deze periode noodzakelijk moeten worden uitgevoerd.
2. Voor het onder punt 1 vermelde IHP 2024-2038 het onderwijsbudget voor 2024-2038 vast te stellen op € 1.602.000,- per jaar.
3. Gelet op punt 2. de … begrotingswijziging 2024 vast te stellen.

Inleiding/aanleiding

In maart 2018 is het laatste Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2018-2032 gemeente Eersel door de gemeenteraad vastgesteld (en het IHP van daarvoor dateerde van 2010). Het IHP dient wederom geactualiseerd te worden.

Het vaststellen van een Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs is op dit moment nog geen verplichting voor de gemeente, maar we stellen al meer dan 20 jaar Integrale Huisvestingsplannen op. Op deze manier geven we invulling aan de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting en de wens om dat op basis van een meerjarenplanning met een langere termijn visie en beleidsrijk aan te pakken. Met de aanstaande wetswijziging wordt het IHP waarschijnlijk een verplichting. Ter informatie: Op dit moment is de gemeente enkel verplicht om een Onderwijshuisvestingsprogramma (OHP) vast te stellen van de voorzieningen die aangevraagd worden vóór 1 februari voorafgaand aan het jaar waar de voorziening betrekking op heeft en die ook toegekend worden. De voorzieningen die aangevraagd worden maar afgewezen worden komen op een overzicht.

Bij het vorige IHP is een belangrijke onzekere factor benoemd, zijnde het schemergebied tussen groot onderhoud en nieuwbouw: renovatie. Bij de wetswijziging per 1 januari 2015 is de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud van en aanpassing aan het schoolgebouw in het primair onderwijs overgeheveld van gemeente naar schoolbestuur. Het voortgezet onderwijs had deze verantwoordelijkheid al. Hiermee is de gemeente nog verantwoordelijk voor (vervangende)

nieuwbouw, uitbreidingen, eerste inrichting en herstel van constructiefouten. Helaas heeft die wetswijziging geen duidelijkheid gegeven over renovatie en wie daarvoor (financieel) verantwoordelijk is. Bij de vaststelling van het vorige IHP heeft die landelijke onduidelijkheid ervoor gezorgd dat er geen financiële vertaling is opgenomen in het IHP voor renovatie of vervangende nieuwbouw voor onder meer het Rythovius College.

Zoals hiervoor al aangegeven is er een nieuwe wetswijziging aanstaande met vier wijzigingen waarvan er één betrekking heeft op renovatie:

1. Gemeenten worden verplicht op een Integraal Huisvestingsplan vast te stellen en het schoolbestuur wordt verplicht een meerjarenonderhoudsplan vast te stellen.
2. *Het begrip renovatie wordt toegevoegd aan de voorzieningen in de huisvesting waar de gemeente voor verantwoordelijk is.*
3. Het investeringsverbod van het primair onderwijs (schoolbesturen) in huisvesting wordt opgeheven.
4. Na nieuwbouw en renovatie van een schoolgebouw rust de verdere zorg voor een gezond binnenklimaat bij het schoolbestuur.

Hiermee is de intentie van het Rijk duidelijk, de gemeente is/wordt verantwoordelijk voor het hele spectrum van renovatie, vernieuwbouw en nieuwbouw.

Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2024-2038 gemeente Eersel vormt het meerjarenbeleidskader voor de gemeentelijke investeringen in onderwijshuisvesting.

Voor de inhoud van het IHP verwijzen we naar bijlage 1. In het IHP is een samenvatting opgenomen. Na de inleiding van hoofdstuk 1, volgt hoofdstuk 2 met de juridische kaders en de visie op onderwijs en opvang. In hoofdstuk 3 is een analyse opgenomen van het onderwijs- en opvanglandschap. Hoofdstuk 4 maakt inzichtelijk per kern en school wat de opgaves zijn. Hoofdstuk 5 zoomt in op de klimaatdoelstellingen en in hoeverre de uitvoering van het IHP hieraan bijdraagt. In hoofdstuk 6 is de financiële vertaling van het IHP opgenomen. Tot slot zijn in hoofdstuk 7 nog een aantal processtappen opgenomen.

Wettelijk en/of beleidskader

Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Eersel 2015
Modelverordening voorzieningen huisvesting onderwijs VNG
Wet op het primair onderwijs (WPO)
Wet op de expertisecentra (WEC)
Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)

Argumenten

1.1 Met het IHP hebben we een meerjarenperspectief en een beleidsrijk document voor de toekomstige onderwijshuisvesting

Gemeenten en schoolbesturen zijn wettelijk gezamenlijk verantwoordelijk om kwalitatief goede onderwijshuisvesting te realiseren en in stand te houden. Om invulling te geven aan deze wettelijke zorgplicht is het wenselijk een IHP op te stellen met een meerjarenplanning en een langere termijn visie.

In het IHP zijn een aantal belangrijke kwaliteitsambities opgenomen:

1. Energie neutrale gebouwen (ENG) en aardgasvrij bij (vervangende) nieuwbouw
2. Een optimum van Frisse Scholen (gemiddeld frisse scholen B)
3. Toekomstbestendige (flexibele) gebouwen
4. Duurzamer bouwen (groen beton)

Voor de toelichting hierop wordt verwezen naar het IHP.

1.2 De schoolbesturen hebben unaniem ingestemd met het IHP
Het concept Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2024-2038 is op 30 april jl. door het college voorlopig vastgesteld zodat het voor advies voorgelegd kon worden aan het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met de schoolbesturen (en kinderopvang). Op 17 mei jl. heeft het OOGO plaatsgevonden. De schoolbesturen hebben, na een enkele aanpassing, unaniem ingestemd met het IHP. Het verslag van het OOGO treft u als bijlage 2 bij dit voorstel aan.

Bijdrage schoolbesturen
Schoolbesturen van het primair onderwijs hebben een notitie (bijlage 3) opgesteld over het investeren in onderwijshuisvesting. Daarbij wordt aangegeven dat ze de intentie hebben om bij te dragen aan de kwaliteit van onderwijshuisvesting maar dat per project en pas bij aanvang van het project inzichtelijk kunnen maken (in samenspraak met een accountant).

Het investeringsverbod binnen het primair onderwijs is niet van toepassing binnen het voortgezet onderwijs en daarmee heeft het schoolbestuur OMO meer mogelijkheden. Met OMO is een verkenning gedaan welke bijdrage geleverd kan worden. Het voorstel is om minimaal bij te dragen aan de stap van BENG naar ENG. Concreet betekent dat een bijdrage van € 98,- per m2 bruto vloeroppervlakte conform het kostenkengetal uit het IHP, Bijlage 2 Kostenkengetal VO (kolom: havo vwo): “Aanvullende kosten ENG school”. (7.895 m2 BVO * € 98,- = € 773.710,-). De bevestigende mail is opgenomen in bijlage 4.

1.3 Met uitzondering van calamiteiten en aanpassing van wet- en regelgeving is voor de komende 4 jaren helder welke voorzieningen voor rekening van de gemeente komen. Tevens is een doorkijk geboden voor voorzieningen op de langere termijn (5 tot 15 jaar).
In overeenstemming met de schoolbesturen zijn in afwijking van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs bindende afspraken gemaakt tussen gemeente en schoolbesturen over de uitvoering en realisering van de in de periode 2024 tot en met 2027 in het IHP 2024-2038 opgenomen voorzieningen inclusief de bijbehorende investeringsbedragen. Een en ander houdt in dat de schoolbesturen in deze periode geen verzoeken om huisvesting zullen indienen behoudens calamiteiten (bijvoorbeeld een niet voorziene extreme toename van het aantal leerlingen) en voor voorzieningen die op grond van nieuwe eisen binnen wet- en regelgeving in deze periode noodzakelijk moeten worden uitgevoerd.

Alternatieven

De gemeente is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting. Op het moment dat scholen recht hebben op (vervangende) nieuwbouw of uitbreiding, zijn we op grond van de Verordening verplicht om daarvoor de normvergoeding beschikbaar te stellen. De gemeente Eersel heeft dit altijd gedaan op basis van de meest recente VNG normvergoeding. HEVO heeft (op portefeuilleniveau) inzichtelijk gemaakt dat het (door verschillende flinke stijgingen van de VNG normvergoeding) mogelijk is om conform bouwbesluit te kunnen bouwen. Conform bouwbesluit betekent op dit moment realisatie inclusief BENG, Frisse Scholen C en dragende binnenwanden. Daarmee zou je kunnen zeggen dat hiermee de verantwoordelijkheid van de gemeente eindigt.

Echter, in het voorliggende concept IHP is gemotiveerd waarom het de gezamenlijke ambitie van de schoolbesturen, kinderopvang en de gemeente (ambtelijk) is om aanvullende eisen te stellen aan onderwijshuisvesting:

1. Van bijna energie neutrale gebouwen (BENG) naar energie neutrale gebouwen (ENG) en aardgasvrij, waarmee wordt ingespeeld op de klimaatdoelstellingen.
2. Van Frisse scholen C naar een optimum van Frisse Scholen (gemiddeld frisse scholen B), waarmee wordt toegewerkt naar een kwalitatief goed binnenklimaat en daarmee oog is voor de kinderen en docenten (denk aan betere leerprestaties en een fijne leer- en werkomgeving).

3. Toekomstbestendige (flexibele) gebouwen (van dragende naar geen dragende binnenwanden en benutting van verkeersruimte als leeromgeving), waarmee investeringen in de toekomst worden voorkomen.
4. Duurzamer bouwen (groen beton), waarmee aandacht is voor het milieu (beton is in CO2 emissie zeer vervuilend) en stimulering van de circulaire economie.

De genoemde ambities hangen voor een deel ook met elkaar samen. Dat is met name het geval bij ENG en Frisse Scholen Optimum (Frisse scholen optimum gaat uit van ENG). Er is inzichtelijk gemaakt wat de kosten zijn voor de verschillende opties:

	Investering	Aanvullende kapitaallasten
ENG	€ 1.573.600,00	€ 39.000,00
Frisse Scholen Optimum (in samenhang met ENG)	€ 393.400,00	€ 9.500,00
Toekomstbestendige gebouwen	€ 1.573.600,00	€ 39.000,00
Duurzaam bouwen (groen beton)	€ 393.400,00	€ 9.500,00
Totaal	€ 3.934.000,00	€ 97.000,00

In bovenstaand overzicht is niet de bijdrage van OMO voor de stap van BENG naar ENG verwerkt. Het mag duidelijk zijn dat deze bijdrage gekoppeld is aan IHP kwaliteit (en dus inclusief de genoemde ambities).

Als (niet wenselijk) alternatief op het voorliggende voorstel kan ervoor gekozen worden om géén van de ambities na te streven of een combinatie van een paar ambities. Alleen Frisse Scholen Optimum is altijd in combinatie met ENG.

Relevant is dat we op het moment van nieuwbouw, bouwen voor een gebouw waar we weer 40 à 50 jaar of langer mee vooruit moeten en verschillende ambitie-onderdelen in de toekomst mogelijk verplicht worden. Door nu te investeren in flexibele, toekomstbestendige, energie neutrale en gezonde schoolgebouwen kan toegewerkt worden naar een integraal ontwerp en worden (des)investeringen in de toekomst voorkomen. Denk aan zwaardere eisen aan binnenklimaat, CO uitstoot tijdens de exploitatie en functionele aanpassingen t.b.v. onderwijs of voor andere (maatschappelijke) doeleinden.

Tot slot, we hebben met de schoolbesturen overeenstemming op het IHP met IHP kwaliteit.

Risico's

Er kan worden opgemerkt dat een toekomstige rentestijging ook een negatieve invloed kan hebben op de ruimte voor kapitaallasten.

Als de groei van de regio ook verder vertaald gaat worden in een woningbouwprogramma, heeft dat effect op de leerlingenprognoses en kan het betekenen dat er meer m2 voor onderwijs (en kinderopvang) noodzakelijk zijn. Door jaarlijks leerlingenprognoses te laten opstellen, kunnen we dit op de voet blijven monitoren en naar handelen indien nodig.

De raad van toezicht van schoolbestuur OMO moet formeel nog goedkeuring geven op het IHP. Dit voorbehoud is gemaakt tijdens het OOGO.

Financieel

Bij de voorjaarsnota 2023-2026 en vervolgens de begroting 2023 is, vooruitlopend op het IHP, een trapsgewijze verhoging van de storting in de bestemmingsreserve opgenomen (oplopend naar € 100.000,-- in 2026). Bij de voorjaarsnota 2024-2027 en de begroting 2024 is een eerste inschatting gemaakt van de minimale kosten voor onderwijshuisvesting gebaseerd op de VNG normvergoeding van 2023 en is een verhoging van de storting in de bestemmingsreserve van

€ 700.000,-- opgenomen. Bij de tweede bestuursrapportage 2023 was de indexering van de VNG normvergoeding voor 2024 helder en is op basis daarvan de storting verhoogd met € 87.000,--.

In maart 2024 zijn nieuwe leerlingenprognoses opgesteld, onder andere gebaseerd op het meest recente woningbouwprogramma en de actuele bevolkingssamenstelling. In de nieuwe prognoses is een flinke toename in het aantal leerlingen voorzien. Dat betekent, vooruitlopend op het IHP, twee dingen:

- De minimale kosten voor onderwijshuisvesting vallen hoger uit door het hogere aantal leerlingen. (Verhoging van de jaarlijkse storting met € 184.000,--.)
- 't Busseltje heeft structureel recht op een grotere uitbreiding en voor wat betreft de tijdelijke huisvesting dient een extra noodlokaal gerealiseerd te worden (aanvullend op de 2 eerder toegekende noodlokalen). (Extra kosten van € 95.000,-- te dekken uit de bestemmingsreserve Decentralisatie Onderwijshuisvesting.)

Deze twee zaken zijn al meegenomen bij de eerste bestuursrapportage van 2024.

Voor het overzicht van de benodigde investeringen wordt verwezen naar hoofdstuk 6 van het concept IHP.

In het voorliggend IHP 2024-2038 resulteert in een totaal investeringsbedrag van € 57.814.190,-. In dit bedrag is een bedrag van € 833.000,- opgenomen voor sloopkosten bij Rythovius, waarvan wordt voorgesteld om deze investering direct af te schrijven en deze lasten te dekken uit het rekeningresultaat 2023. De investeringsbedragen worden geactiveerd en afgeschreven conform de daarvoor in aanmerking komende afschrijvingstermijnen en waarbij gerekend wordt met een voorlopig rentepercentage van 1,6%. Het rentepercentage is voorlopig aangezien ondanks de huidige hoge liquiditeitspositie er gelet op de geraamde investeringen op korte termijn geldleningen moeten worden aangetrokken, waardoor de renteomslag (gemiddelde rentelast over alle activa) zal stijgen. De totale kapitaallasten over 2024 tot en met 2038 worden verminderd met het saldo van de bestemmingsreserve decentralisatie onderwijshuisvesting waarna de gemiddelde exploitatielast wordt berekend door dit saldo te delen door 15 jaren. Dit bedrag wordt jaarlijks gestort wordt in de bestemmingsreserve decentralisatie onderwijshuisvesting.

In onderstaand schema treft u aan de mutaties van het stortingsbedrag voor het voorliggende IHP:

	2024	2025	2026 en verder
Stortingsbedrag ná 1e bestuursrapportage 2024	€ 1.576.000,00	€ 1.601.000,00	1.626.000,00
Mutatie voorliggend IHP	€ 26.000,00	€ 1.000,00	-/- € 24.000,00
Totale storting IHP	€ 1.602.000,00	€ 1.602.000,00	€ 1.602.000,00

Naast bovenstaande mutatie van de storting in de bestemmingsreserve decentralisatie onderwijshuisvesting welk bedrag ten laste van de exploitatie wordt gebracht zijn er gelet op de geplande investeringen in het IHP ook inhaalafschrijvingen (afschrijven van de boekwaarden van de schoolgebouwen die vervangen worden door nieuwbouw) noodzakelijk. In 2026 en 2031 is in totaal € 2.739.569,- benodigd voor inhaalafschrijvingen. Voorgesteld wordt om, naast het hiervoor genoemd bedrag voor sloopkosten ad € 833.000,-, ook deze inhaalafschrijvingen te dekken uit het rekeningresultaat 2023. Hierbij wordt voorgesteld om dit bedrag te storten in de bestemmingsreserve decentralisatie onderwijshuisvesting en deze specifiek hiervoor in te zetten. Dit voorstel volgt uit het door uw raad genomen besluit bij vaststelling van de begroting 2024-2027. Bij de vaststelling van de jaarrekening 2023 (raad 27 juni 2024) wordt dit aan uw raad ter besluitvorming voorgelegd.

gemeente Eersel
Kempisch wonen in een wereldregio

Een specificatie van de resultaatbestemming met betrekking tot onderwijshuisvesting treft u in onderstaan schema aan:

	jaartal	bedrag	
Boekwaarde Rythovius College	1/1/2026	€ 2.241.983,00	
Boekwaarde De Groote Aard	1/1/2031	€ 362.280,00	
Boekwaarde Sint Jan	1/1/2031	€ 135.306,00	
Totaal inhaalafschrijvingen			€ 2.739.569,00
Sloopkosten Rythovius College deel 1	2025	€ 416.500,00	
Sloopkosten Rythovius College deel 2	2028	€ 416.500,00	
Totaal sloopkosten			€ 833.000,00
Totale dekking uit resultaat			€ 3.572.569,00

De huidige meerjarige begrotingssaldi van de gemeente Eersel laten zien dat voor een toekomstig gezond financieel perspectief er grotere ombuigingen met beleidsmatige effecten, grootschalige bezuinigingen en/of exponentiële groei van lokale belastingen niet meer af te wenden zijn. Reeds vanaf de jaarschijf 2024 zijn de begrotingssaldi ontoereikend. In de voorjaarsnota 2025-2028 zijn de extra stortingen op basis van het voorliggende IHP meegenomen. Nadat de voorjaarsnota was afgerond is geconstateerd dat de eerste inrichting van de nieuwe gymzaal niet was meegenomen. Daarnaast is pas bij het OOGO van 17 mei jl. en per mail van 21 mei jl. de bijdrage van OMO afgestemd. Derhalve is de mutatie in de storting € 18.000,-- per jaar lager dan in de voorjaarsnota was voorzien. Voor de jaarschijf 2024 wordt voorgesteld om de extra storting ad € 26.000,- ten laste van het (negatieve) begrotingssaldo 2024 te brengen. Voor 2024 wordt verwacht dat het rekeningsaldo toereikend zal zijn om deze storting te kunnen doen. In de ontwerpbegroting 2025 zal voor de jaarschijf 2025 de extra storting ad € 1.000,- worden meegenomen. Dat het budget vanaf 2026 en verder toereikend is, ligt onder meer aan:

- € 3.572.569,00 wordt gedekt uit het rekeningresultaat 2023.
- Er was nog geen rekening gehouden met de vrijvallende kapitaallasten van de schoolgebouwen waarvoor vervangende nieuwbouw is voorzien.
- De inbreng van schoolbestuur OMO voor de stap van BENG naar ENG.

In bijlage 5 is een financiële samenvatting van bovenstaande uiteenzetting opgenomen.

Communicatie/Participatie

Na besluitvorming door uw gemeenteraad ontvangen de besturen hierover bericht alsmede het definitieve IHP 2024-2038.

Planning

Het college zal na vaststelling van het IHP 2024-2038 door uw raad voor het einde van het jaar het Onderwijshuisvestingsprogramma (OHP) 2025 conform het IHP vaststellen.

Bijlagen

1. Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2024-2038 gemeente Eersel
2. Verslag Op Overeenstemming Gericht Overleg d.d. 17 mei 2024
3. Notitie Investeren in onderwijs PO d.d. 25 maart 2024
4. Email OMO bijdrage voor stap BENG naar ENG d.d. 21 mei 2023.
5. Financiële samenvatting

Eersel, 28 mei 2024
Burgemeester en wethouders van Eersel

secretaris	burgemeester
ing. H.M.L. Offermans	drs. W.A.C.M. Wouters

gemeente Eersel
Kempisch wonen in een wereldregio

Raadsbesluit

R24.061

Onderwerp: Vaststelling Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2024-2038 gemeente Eersel (vaststelling van de 18e begrotingswijziging 2024)

De raad van de gemeente Eersel;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 mei 2024;

gehoord de beraadslaging in de commissievergadering van 18 juni 2024;

b e s l u i t :

1. a. Met de vaststelling van het IHP 2024-2038 uitvoering te geven aan realisering van de voor de periode 2024 tot en met 2027 opgenomen voorzieningen inclusief de hierbij behorende investeringen zoals opgenomen in hoofdstuk 6.
   b. Het IHP 2024-2038 vast te stellen en hetgeen, met de bereikte overeenstemming met de schoolbesturen, inhoudt dat:
      - Tussen gemeente en schoolbesturen in afwijking van de “Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Eersel 2015” bindende afspraken zijn gemaakt over de uitvoering en realisering van de in de periode 2024 tot en met 2028 in het IHP 2024-2038 opgenomen voorzieningen inclusief de hierbij behorende investeringsbedragen.
      - De schoolbesturen derhalve in deze periode geen verzoeken om huisvesting zullen indienen op grond van de “Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Eersel 2015” behoudens calamiteiten (bv. niet voorziene extreme toename van het aantal leerlingen) en voorzieningen die op grond van nieuwe wet- en regelgeving in deze periode noodzakelijk moeten worden uitgevoerd.
2. Voor het onder punt 1 vermelde IHP 2024-2038 het onderwijsbudget voor 2024-2038 vast te stellen op € 1.602.000,- per jaar.
3. Gelet op punt 2. De 18e begrotingswijziging 2024 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 2 juli 2024

De raad van de gemeente Eersel

de griffier,	de voorzitter,
J.W.G. van Bree	drs. W.A.C.M. Wouters